

Katedra speciální pedagogiky Pedagogická fakulta, Univerzita Karlova

Okruhy ke státní navazující magisterské zkoušce:

Speciální pedagogika dospělého věku

1. Fenomén dospělosti, pojetí dospělosti (právní, sociální, biologické aj.), sociální role a sociální status v kontextu dospělosti a jejich naplňování. Úmluva o právech osob s postižením OSN, 2006; strategické plány na národní a evropské úrovni, lidé s postižením v období dospívání a dospělosti, východiska, význam, poslání, aktuálně řešená témata.
2. Vzdělávání dospělých, celoživotní vzdělávání, formální a neformální vzdělávání, význam vzdělávání v období dospělosti, zásady, prostředky.
3. Zaměstnávání osob s postižením, významy pracovního uplatnění, aktivní politika zaměstnanosti, motivační nástroje podpory zaměstnávání osob s postižením příslušné právní normy, možnosti pracovního uplatnění, právní ochrana osob se zdravotním postižením ve světě práce.
4. Východiska a poslání sociálních služeb. Hlediska a kritéria hodnocení kvality sociální služby a druhy sociálních služeb. Příklady naplňování kvality v sociálních službách.
5. Svěprávnost – význam, poslání, právní úprava, proces, úloha opatrovníka, podpora, trendy v pojetí svěprávnosti osob s mentálním postižením.
6. Specifika vzdělávání studentů se sluchovým postižením na VŠ, podpůrná opatření. Srovnání podmínek před rokem 1989 a v současnosti. Organizace, které se zaměřují na vzdělávání a zaměstnávání osob se sluchovým postižením. Možnosti pracovního uplatnění.
7. Kultura neslyšících. Identita neslyšících. Neslyšící s velkým N. Tlumočnické služby pro neslyšící. Problematika CODA a jejich pozice v roli tlumočnicka.
8. Problematika tlumočení z/do znakového jazyka. Etický kodex tlumočnicka znakového jazyka. Tlumočnick znakového jazyka, transliterátor znakové češtiny, vizualizátor mluvené češtiny. Centrum zprostředkování tlumočnicků znakového jazyka. Neslyšící tlumočnick. Umělecké tlumočení.
9. Presbykuzie. Problematika tinnitu. Prevence sluchových vad v dospělém věku.

10. Organizace a sdružení sluchově postižených osob a jejich rodin. ASNEP, Tichý svět. Zákon o znakové řeči. Zákon o komunikačních systémech neslyšících a hluchoslepých osob.
11. ADL (běžné denní aktivity) v životě dospělých osob s tělesným postižením, diagnostický význam ADL, samostatnost a nezávislost v dospělosti tělesně postiženého jedince, nástroje podpory.
12. Profesní příprava, studium a přechod ze školy do zaměstnání u osob s tělesným postižením, podporované zaměstnávání, tranzitní programy, invalidita.
13. Imobilizační syndrom a jeho důsledky pro psychiku jedince, nejčastější příčiny snížené mobility osob v dospělém věku, rehabilitační a relaxační programy pro osoby s tělesným postižením.
14. Neurorehabilitace v dospělém věku, příčiny, projevy a důsledky neurotraumat, obnova funkčního stavu a psychoneurorehabilitace. Rodinný kontext získaného postižení v dospělém věku.
15. Psychické důsledky ztráty zraku v dospělosti, osobnost člověka se zrakovým postižením.
16. Sociální rehabilitace dospělých osob se zrakovým postižením, střediska zajišťující sociální rehabilitaci. Přehled péče o osoby se zrakovým postižením od narození do dospělosti.
17. Pomůcky pro zrakově postižené – neoptické pomůcky, optické pomůcky. Legislativní podmínky pro získávání optických a neoptických pomůcek.
18. Zrakové vady – etiologie zrakových vad, zrakové vady dospělého věku, projevy zrakových vad z hlediska speciálně pedagogické diagnostiky.
19. Klasifikace osob se zrakovým postižením, charakteristika jednotlivých skupin zrakově postižených.
20. Získané narušení řeči na bázi postižení motorických řečových modalit – dysartrie, dysfagie (symptomatologie, diagnostika, diferenciální diagnostika, terapie, prognóza, prevence).
21. Získané narušení řeči na bázi postižení fatických funkcí – afázie (symptomatologie, diagnostika, diferenciální diagnostika, terapie, prognóza, prevence).
22. Specifické znaky komunikace u seniorů. Kognitivně – komunikační porucha – syndrom demence (Alzheimerova choroba, symptomatologie, diagnostika, diferenciální diagnostika, terapie, prognóza, prevence).

23. Logopedická péče při neurodegenerativních (progresivních) onemocněních, Parkinsonova nemoc, Huntingtonova nemoc; rodiny osob se získanou formou narušené komunikační schopnosti.
24. Duševní poruchy a poruchy chování vyvolané působením psychoaktivních látek.
25. Řešení prostituce v České republice (mezinárodní program LA Strada, Rozkoš bez rizika). Přístupy v zahraničí. Abolichní, represivní, reglementační přístup.
26. Násilná trestná činnost. Ochrana společnosti (ochranná léčba, specializovaná oddělení ve výkonu trestu odnětí svobody, zabezpečovací detence).
27. Systém péče o bezdomovce v ČR (noclehárny, denní centra, ubytovny, azylové domy, domy na půl cesty). Významné zastřešující organizace.

Literatura

BEDNÁŘOVÁ, Z., & PELECH, J. *Sociální práce na ulici – Street work*. Brno: Doplněk, 2000. ISBN 80-7239-048-1.

CSÉFALVAY, Z. a kol. *Terapie afázie: teorie a případové studie*. Praha, Portál 2007. ISBN 978-80-7367-316-1.

ČÁLEK, O. a kol. *Vývoj osobnosti zrakově těžce postižených*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1991. ISBN 3-89149-210-3.

ČERVINKOVÁ-HOUŠKOVÁ, K. *Specifika tlumočení pro neslyšící*. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, 2008. ISBN 978-80-87153-58-1.

DOLEŽALOVÁ, L. *Terciární vzdělávání studentů se sluchovým postižením v České republice*. Brno: MU, 2012. ISBN 978-80-210-5993-1.

GREGORY, S. a kol. *Problémy vzdělávání sluchově postižených*, Praha: FF, UK. 2001.

HÁDKOVÁ, K. *Studium sluchově postižených studentů na vysoké škole*. In: Speciální pedagogika. 2006, ročník 16, č. 1. S. 29-35. ISSN 1211-2720.

HÁDKOVÁ, K. Životní situace studentů se sluchovým postižením při studiu na vysoké škole. In: KVĚTOŇOVÁ, L. (ed.) *Vysokoškolské studium se zajištěním speciálně-pedagogických potřeb*. Brno: Paido, 2007. ISBN 978-80-7315-141-6.

HÁJKOVÁ, V. Potřeby studentů s tělesným postižením na vysoké škole a formy jejich podpory. In: KVĚTOŇOVÁ-ŠVECOVÁ, L. *Vysokoškolské studium se zajištěním speciálněpedagogických potřeb*. Brno: Paido, 2007. ISBN 978-80-7315-141-6.

HÁJKOVÁ, V., & STRNADOVÁ, I. *Inkluzivní vzdělávání. Teorie a praxe*. Praha: Grada 2010. ISBN 978-80-247-3070-7.

HAMADOVÁ, P., KVĚTOŇOVÁ, L., & NOVÁKOVÁ, Z. *Oftalmopedie Texty k distančnímu vzdělávání*. Brno: Paido, 2007. ISBN 978-80-7315-159-1.

HORÁKOVÁ, M. *Současné podoby bezdomovství v České republice*. Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, 1996.

HRUBÝ, J. *Velký ilustrovaný průvodce neslyšících a nedoslýchavých po jejich vlastním osudu*. 2. díl. Praha: FRPSP, 1998. ISBN 80-7216-075-3.

CHMELÍK, J. A KOL. *Mravnost, pornografie, mravnostní kriminalita*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-739-6.

MACUROVÁ, A. Aktuální problémy komunikace, kultury a vzdělávání neslyšících, In *Speciální pedagogika*, 2001, roč. 11. ISSN 1211-2720.

MPSV ČR: Standardy kvality sociálních služeb, výkladový sborník pro poskytovatele. 2008.

KAČINETZOVÁ, A. a kol. *Rehabilitace: sborník příspěvků*. Praha: TRITON, 2001. ISBN 978-80-7387-299-1.

KALINA, K. *Základy klinické adiktologie*. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-1411-0.

KOMORNÁ, M. *Systém vzdělávání osob se sluchovým postižením v ČR a specifika vzdělávacích metod při výuce*. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, 2008. ISBN 978-80-87153-60-4.

KOSINOVÁ, B. *Neslyšící jako jazyková a kulturní menšina – kultur a neslyšících*. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, 2008. ISBN 978-80-87153-20-8.

KRAHULCOVÁ, B. *Komunikace sluchově postižených*. Praha: UK, 2002. ISBN 80-246-0329-2.

KRAUS, B. *Základy sociální pedagogiky*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-383-3.

KREJČÍŘOVÁ, O. *Tranzitní program*. Olomouc: UP, 2009. ISBN 978-80-244-2399-9.

KULIŠ ŤÁK, P. a kol. *Afázie*. Praha: Triton, 1997. ISBN 80-85875-38-1.

KVĚTOŇOVÁ, L. (ed.) *Vysokoškolské studium se zajištěním speciálně-pedagogických potřeb*. Brno: Paido, 2007. S. 34-58. ISBN 978-80-7315-141-6.

- LECHTA, V. *Diagnostika narušené komunikační schopnosti*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-801-5.
- LECHTA, V. *Terapie narušené komunikační schopnosti*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7178-961-5.
- MATOUŠEK, O. *Sociální práce v praxi*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-002-X.
- MORAVCOVÁ, D. *Zraková terapie slabozrakých a pacientů s nízkým vizem*. Praha: Triton, 2004. ISBN 80-7254-476-4.
- NEUBAUER, K. a kol. *Neurogení poruchy komunikace u dospělých*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-159-4.
- MATIAŠKO, M. *Lidé s mentálním a duševním postižením a problém jejich právního postavení v České republice*. Český helsinský výbor, 2010. Dostupné z: http://www.helcom.cz/download/zpravy/Lide_s_MDP.pdf
- MPSV ČR, *Standardy kvality sociálních služeb, výkladový sborník pro poskytovatele*. Průvodce základní tlumočnickou terminologií. 2008. Dostupné z: <http://www.cktzj.com/terminologie>
- REDLICH, K. *Slyšící děti neslyšících rodičů*. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, 2008. ISBN 978-80-87153-97-0.
- ROTH J., SEKYROVÁ, M., & RŮŽIČKA, E. a kol. *Parkinsonova nemoc*. Praha: Maxdorf, 2005. ISBN 80-7345-044-5.
- ŘEHÁK, S. a kol. *Oční lékařství. Učebnice pro lékařské fakulty*. Praha: Avicenum, 1989. ISBN 08-033-89.
- SOBEK A KOL. *Práce s rizikem v sociálních službách*. Praha: Portus, 2010. ISBN 978-80-254-6889-0.
- STRNADOVÁ, V. Neverbální projevy neslyšících lidí. In: *Čeština doma a ve světě*, Praha, 1999. Dostupné z: <http://ucjtk.ff.cuni.cz>
- ŠIŠKA, J. *Mimořádná dospělost*. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-0992-4.
- ŠIŠKA, J. Reflexe deinstitucionalizace – hodnoty, náklady, doporučení. In *Sociální práce*. 4/2010, roč. 10. s. 60–67, ISSN1213-6204.
- ŠKODOVÁ E., & JEDLIČKA, I. *Klinická logopedie*. Praha: Portál, 2003. ISBN 978-80-7178-546-0.

ŠVESTKOVÁ, O., & PFEIFFER, J. *Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví: MKF*. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-1587-2.

Úmluva o právech osob se zdravotním postižením, OSN 2006.

VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha: Portál, 2004. ISBN 978-80-7367-414-4.

VAGNEROVÁ, M., CSÉNY, J., & MAREK, J. *Bezdomovectví jako alternativa existence mladých lidí*. Praha: Karolinum, 2013. ISBN: 978-80-246-2209-5.

VANÍČKOVÁ, E. *Dětská prostituce*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2218-4.

Aktuální legislativní dokumenty k problematice.